

Remonstrantse Gemeente Rotterdam

Goede Vrijdag, 18 april 2025

*Dienst voorbereid met de
Gesprekskring Barendrecht*

Thema: een nieuwe kijk op Goede Vrijdag

Kort orgelspel

Welkom en aansteken van de kaars door lid van de kerkenraad

Orgelspel

(Gemeente gaat staan)

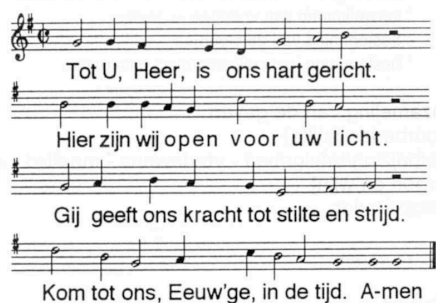
Aanvangslied 558: 1, 2, 4, 6, 9 en 10

Votum en groet

Onze hulp is in de naam van de Heer
die hemel en aarde gemaakt heeft
die trouw houdt tot in eeuwigheid
en die niet loslaat het werk van zijn handen.

Genade zij u en vrede
van God onze Vader
en van Jezus Christus, de Heer.
Amen.

Antwoordlied Tot U, Heer, is ons hart gericht

(Gemeente gaat zitten)

Inleidende bijbellezing: Psalm 22: 2-6

[2] Mijn God, mijn God,
waarom hebt u mij alleen gelaten?
Hoe hard ik ook schreeuw,
u redt mij niet,
u blijft ver weg.

[3] Overdag roep ik: 'Mijn God!'
maar u antwoordt niet.
's Nachts roep ik: 'Mijn God!'
maar ik krijg geen rust.

[4] God, u bent heilig!
Uw troon staat in de tempel,
daar zingt uw volk voor u.

[5] Onze voorouders hebben op u vertrouwd.
Ze vertrouwden op u, en u bevrijdde hen.

[6] Ze riepen u om hulp, en u redde hen.
Ze vertrouwden op u, en u hebt hen geholpen.

Gebed door Robbert van Erk

Goede God, wij danken U voor het leven op aarde en op deze bijzondere dag herdenken wij lijden en sterven van Uw Zoon. Uw Zoon was een held, misschien wel tegen wil en dank. Hij ging de confrontatie niet uit de weg en hield vol tot het einde van zijn leven.

We staan ook stil bij het lijden in de wereld, zowel geestelijk als lichamelijk. We denken aan slachtoffers van geweld en natuurrampen wereldwijd. Laten we de hoop niet verliezen en uitzien naar Pasen, het feest van hoop, licht en leven.

U bent de God van het leven en de hoop. U geeft ons vertrouwen in de toekomst. Laat dit ook vandaag gebeuren.

Amen.

Lied 835 Jezus, ga ons voor

Inleiding tot de dienst, Tjaard

Voor het eerst in jaren, beste mensen, heb ik weer eens een dienst voorbereid met een groep mensen uit de gemeente. Vroeger deden we dat veel vaker, totdat de wens steeds duidelijker werd, we willen gewone diensten!

Toen wij op een goede avond bij elkaar waren met de kring in Barendrecht, werd mij direct duidelijk wat er goed is aan het samen voorbereiden van een dienst. U allen stelt vaak heel andere vragen dan die theologen stellen. U hebt gelukkig geen last van een overvloed aan dogmatische beschouwingen die het soms moeilijk maken om direct bij een kern te komen, waar u wat aan heeft.

Rond Goede Vrijdag ontkom je er als predikant niet gemakkelijk aan om toch iets van het klassieke verhaal van lijden, verzoening en verlossing te vertellen. Maar zoals me die avond bleek, daar heeft lang niet iedereen last van.

Elke gedachte dat God, vanaf het begin der schepping, bedacht had dat het wel zo met Jezus moest aflopen, wordt kritisch benaderd. Nee, laat dat maar zitten.

En liever ook niet van die liedjes zingen, waar dat geweld, waar dat bloed, ja waar al dat lijden in verheerlijkt wordt.

Een enkeling kon zich nog goed de traumatische plaatjes uit de jeugd herinneren van een Jezus die aan het kruis hing en gruwelijk moest lijden. En zou God dat willen?

Nee, was voor velen het antwoord!

Niet lijden omdat het moest of omdat hij (met kleine letter) of Hij met grote letter het wilde. Nee, lijden omdat dat in de wereld nu eenmaal gebeurt met bijzondere mensen, die trouw blijven aan hun roeping. Denk aan Bonhoeffer, Etty Hillesum, Gandhi, Martin Luther King, bisschop Romero en in onze dagen Navalny.

Zoiets moet het ook met Jezus zijn geweest. Hij stond voor een leven van liefde. Maar de wereld kon het, ja hem, niet aan. En hij werd geslachtofferd. Zoals zo velen.

Maar zijn verhaal was daarmee niet over. Het bleef leven. De inspiratie en de kracht die hij bracht, bleek nog steeds te bestaan.

Niet iets wat je gemakkelijk kon vastpakken. Nee, eerder als iets ongrijpbaars. Een beetje als in het verhaal van die mensen op weg naar Emmaüs. Toen het hart brandende in hen was. Wat het precies was? Achteraf wisten ze het pas. Maar het was er. Het gaf inspiratie. En ze konden verder.

Dat is Pasen, zo bleek in onze groep. Verder kunnen. Verder op je levensweg.

Pasen is het verhaal van de levensreis. Een weg met ups en downs. Maar vooral ook een weg met uitzicht. Daar gaat het over met Pasen. Daar moeten we het over hebben.

Bij deze dus.

En dat allemaal naar aanleiding van een goed gesprek op een avond, met een kring met mensen die er goed over nagedacht hebben. We moeten het vaker doen!

Bijbellezing Lucas 23: 26-43 (Jim)

[26] De soldaten brachten Jezus weg om hem te doden. Onderweg kwamen ze een man tegen. Die heette Simon van Cyrene, en hij kwam net de stad in. Simon moest van de soldaten het kruis van Jezus dragen en achter hem aan lopen.

[27] Een grote groep mensen liep achter Jezus aan. Er waren ook vrouwen bij die verdrietig waren en om Jezus huilden. [28] Maar Jezus draaide zich naar hen om en zei: 'Vrouwen van Jeruzalem, huil niet om mij. Jullie kunnen beter huilen om jezelf en om jullie kinderen. [29] Want er zal een verschrikkelijke tijd komen. Het wordt zo erg, dat de mensen zeggen: 'Het is nu beter om helemaal geen kinderen te hebben. Vrouwen zonder kinderen hebben geluk. Als je nooit een kind kon krijgen, heb je nu geluk.' [30] In die tijd zullen mensen tegen de bergen roepen: 'Val toch op ons neer!' En tegen de heuvels: 'Bedek ons toch!'

[31] Nu is het nog vrede. En kijk wat er met mij gebeurt! Wat voor verschrikkelijke dingen zullen er dan met jullie gebeuren als het straks oorlog is?'

[32] Tegelijk met Jezus werden ook twee misdadigers weggebracht om gedood te worden. [33] Op een heuvel die de Schedel heet, hingen de soldaten Jezus aan het kruis. Ook de misdadigers werden aan een kruis gehangen. Het kruis van Jezus stond tussen de twee andere kruisen in.

[34] Jezus zei: 'Vader, vergeef de mensen die mij doden, want ze weten niet wat ze doen.' De soldaten verdeelden de kleren van Jezus onder elkaar door erom te loten. [35] En het volk stond ernaar te kijken.

Ook de leiders van het volk stonden naar Jezus te kijken. Ze lachten hem uit en zeiden: 'Hij is toch de messias, de man die door God uitgekozen is? Hij heeft toch andere mensen gered? Dan moet hij ook zichzelf kunnen redden!'

[36] Ook de soldaten bespotten Jezus. Ze kwamen bij het kruis staan en gaven Jezus zure wijn. [37] Ze zeiden: 'Red jezelf! Jij bent toch de koning van de Joden?' [38] Boven Jezus' hoofd hing een bordje. Daarop stond: 'Dit is de koning van de Joden.'

[39] Eén van de twee misdadigers die naast Jezus hingen, begon hem te beledigen. Hij zei tegen Jezus: 'Jij bent toch de messias? Red dan jezelf en ook ons!' [40] Maar de andere misdadiger zei: 'Houd toch je mond! Ook jij hangt aan een kruis, ook jij zult snel dood zijn. Ben je niet bang voor God?' [41] Wij zijn misdadigers en hebben onze straf verdiend. Maar Jezus heeft niets verkeerd gedaan.'

[42] En tegen Jezus zei hij: 'Wilt u aan mij denken wanneer u koning bent in de hemel?'

[43] Jezus antwoordde: 'Luister goed naar mijn woorden: Vandaag nog zul jij bij mij in de hemel zijn.'

Lied 576b: 1 en 2 O hoofd vol bloed en wonden

Bijbellezing Lucas 23: 44-49 (Gerrit)

[44-45] Om ongeveer twaalf uur 's middags werd het opeens donker in het hele land. Drie uur lang bleef het donker, omdat de zon geen licht gaf. En in de tempel scheurde het gordijn voor de heilige zaal doormidden. [46] Toen riep Jezus: 'Vader, mijn leven is in uw handen!' Dat waren zijn laatste woorden. Zo stierf hij.

[47] De Romeinse officier die bij het kruis stond, zag wat er gebeurde. Hij eerde God en zei: 'Geen twijfel mogelijk! Die man hoorde bij God!' [48] En alle mensen die waren komen kijken, gingen huilend weer naar huis.

[49] De leerlingen van Jezus stonden een eind verderop te kijken. Ze stonden bij de vrouwen uit Galilea die met Jezus meegekomen waren.

Lied 576b: 5 en 6

Overdenking (Frans van den Broeke)

Er werd ons als Barendrechtse kring gevraagd de dienst van vandaag, goede vrijdag mee voor te bereiden. Wat zijn de gedachten die wij hebben bij deze dag waarin wij de kruisdood van Jezus gedenken, wat heeft het ons te zeggen.

Als lid van deze kring heb ik het volgende ingebracht en mij is verzocht dit met U te delen.

Het verhaal van de kruisiging op goede vrijdag is een fase in de levensweg van Jezus. Deze levensweg kan zowel historisch, spiritueel als mythologisch worden opgevat. Het historische verhaal is genoegzaam bekend, iedereen kent het historische passieverhaal uit het nieuwe testament, maar ik wil graag de nadruk leggen op de mythologische betekenis. Mythologie als symbolische beschrijving van de werkelijkheid. Een allegorie die een universele betekenis geeft aan dit verhaal. De ideeën komen van de Amerikaanse

wetenschapper Joseph Campbell (1904-1987) die bekend is over zijn vele bijdrage die betrekking hebben op mythologie en theologie.

De mythologie heeft grote betekenis in de wereld en Campbell heeft de eeuwige symbolen proberen terug te brengen in ons dagelijks bewustzijn. Joseph Campbell ontdekte nl dat in mythen over de gehele wereld constante parallellen en overeenkomsten zijn te ontdekken, hij noemde het de monomythe. Het zijn dus archetypische vertellingen die in vele culturen dezelfde opbouw hebben. Het is de reis van de held.

Voorbeelden zijn Parcifal, in de griekse mythologie de Odyssee, in het hindoeïsme de Bhagavad Gita, de mythe van Osiris uit de egyptische mythologie een oneindige lijst, dit zijn slechts enkele voorbeelden. Maar ook het leven en sterven van Jezus kan zo mythologisch worden opgevat.

Ik probeer het u uit te leggen. De reis van de held, kent diverse fasen Ik noem deze fasen in samenhang met het leven van Jezus.

Kort gezegd bestaat dit uit: Vertrek, inwijding en terugkeer.

1. De roeping: De held ontvangt een roeping of oproep tot avontuur, die hem uit zijn alledaagse wereld doet treden.

De roeping: Al jong krijgt Jezus zijn 'roeping' om zijn profetische taak op zich te nemen. Hij spreekt dan met schriftgeleerden in de tempel.

2. De overschrijden van de drempel: De held betreedt een bijzondere, magische wereld, waar normale regels niet gelden. Ik noem Jezus' worsteling in de woestijn, waar hij verzocht wordt door de duivel. Het is zijn aarzeling voordat hij zijn publieke optreden begint.

3. Beproevingen en ontmoetingen: De held wordt geconfronteerd met verschillende obstakels, moeilijkheden en hindernissen, maar krijgt ook helpers die hem op zijn weg begeleiden.

De doop in de Jordaan waarna Jezus' openbare prediking, wonderen en confrontaties met de gevestigde orde zijn het die de taak vormen in de nieuwe, spiritueel geduide wereld. Helpers zijn de apostelen.

4. De uiteindelijke beproeving: De held moet een kritieke test of strijd doorstaan, vaak in een confrontatie met de dood. Dit is waar het vandaag op goede vrijdag over gaat.

De dood en wedergeboorte: Met als kernpunt Jezus' kruisiging en opstanding. De kruisiging van Jezus Christus kan zo gezien worden als een belangrijk offer, waarbij het offer van het eigen leven wordt gebracht voor een hoger doel of tot redding van anderen. Dit sluit aan bij de in dit verband genoemde archetypische verhalen over de offers en de heldendaden.

De dood van Jezus op Goede Vrijdag en zijn verrijzenis op Pasen weerspiegelen het universele thema van dood en wedergeboorte, transformatie en vernieuwing. Dit is het centrale motief in veel mythologische verhalen. De christelijke betekenis van Goede Vrijdag is gericht op verlossing van de zonde en vergeving. Dit is voor de gemiddelde remonstrant moeilijk te plaatsen, maar het sluit wel aan bij genoemde motieven van zuivering, verlossing en spirituele transformatie.

Het kruis symboliseert de overgang van tijd in de eeuwigheid. De horizontale balk verwijst naar het aardse bestaan, de verticale balk verwijst naar de geestelijke wereld.

5 De terugkeer: De laatste uiteindelijke fase vierten wij met Pasen. De held keert terug naar de alledaagse wereld, met de "geschenken" die hij tijdens zijn avontuur heeft verworven.

Jezus' verhoging ten hemel en zijn opstanding, symboliseren zijn uiteindelijke terugkeer met de wijsheid en krachten om de mensheid te redden, gemanifesteerd in de figuur van de 'heilige geest' die als zinnebeeldige voorstelling kan worden gezien als de Christuskraft in de wereld.

Lied 802: 1, 2, 4 en 5 Door de wereld gaat een woord

Stilte

Orgelspel

Voorbeden en stil gebed, afgesloten met gezamenlijk gebeden 'Onze Vader (oec. versie)'

Tijdens de voorbeden 367b

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

Eeuwige God,

Een avond als deze roept ons op tot zelfonderzoek.

We kijken naar de wereld.

We horen van het lijden van uw zoon.

We denken aan het lijden van deze wereld.

En we beseffen dat we u nodig hebben.

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

We zien het onrecht in het groot. De volkeren die lijden onder de machtswellust van heersers. De mensen die niet meer zijn dan pionnen op het grote schaakspel van de wereldleiders.

Dood en vernieling wordt over hen gebracht alsof het niets is. En veel blijven stil.

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

Ook in het klein zijn er veel zorgen. Mensen zijn ziek of angstig. Leven in verdriet of in rouw. Hebben niet de mogelijkheid om het licht te zien. Zien het licht niet dagen, maar zitten in duisternis.

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

Geef, o God, dat uw licht over ons zal stralen. Dat de liefde die sterker zal blijken dan de dood, zal overwinnen. Dat waar duisternis is lijkt te heersen, het licht zal doorbreken.

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

In stilte willen wij u bidden. Voor onszelf, voor de naaste, voor de hele wereld. We bidden u, omdat we geloven dat u naar ons luistert.

[...]

Met heel uw kerk, van alle plaatsen en tijden, bidden we met de woorden van Jezus:
Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd;
Uw Koninkrijk kome;
Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood;
En vergeef ons onze schulden,
Zoals ook wij onze schuldenaars vergeven;
En leid ons niet in verzoeking,
Maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk
En de kracht en de heerlijkheid
In eeuwigheid.
Amen.

Mededelingen

Collecte voor de Oma's van Moldavië
Paasmorgen dienst, met paasverhaal, crea-tafel en krentenbol, komende zondag onder leiding van Koen Holtzapffel.

(Gemeente gaat staan)

Slotlied 800:1, 3 en 5 Wat zou ik zonder u geweest zijn

Uitzending en zegen

Zij mogen Christus doden, begraven in het graf sluiten, met een zware steen ...
Christus zal verrijzen.
De Goede Vrijdag moet voorgaan,
Pasen zal volgen...
Zij zijn verzekerd: de Heer zal zijn werk levend maken.

De Heer zegene en hij behoede u.
De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Heer verheffe zijn aangezicht over u
en geve u vrede!

Antwoordlied 978: 4